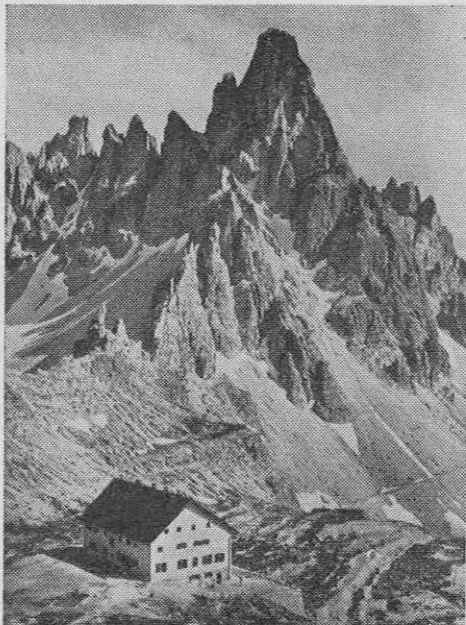

Noč je legala v stisnjene dolomitske doline, ko smo prebavljali v razklopotanih vagonih privatne železnice naš zadnji potni obrok — Calalzo-Cortina d' Ampezzo. Vsem so visele roke do kolen od brezštevilih nakladanj in razkladanj od Ljubljane do Calalza, od prestopanj in postopanj po italijanskih peronih in mestih, kjer smo, čeprav urni in še nekako motorizirani meščani komaj odnašali zadnjice pred nepreglednimi kolonami drvečih Vesp, Guzzijev in vseh mogočih drugih ropotal. Tone se je ustavil na vogalu ceste za Cortino trdno odločen, da počaka karambol, do katerega mora po njegovem mnenju priti v naslednjih desetih minutah. Dočakal je sicer nekaj sto ponorelih motorjev in Volkswagnov, ki so se prehitevali na ozki cesti z brzinami blizu stotih kilometrov, karambola pa ni dočakal. Pri nas bi ob takem prometu v teh nekaj minutah že ležal na cesti lep kupček železa in kosti.

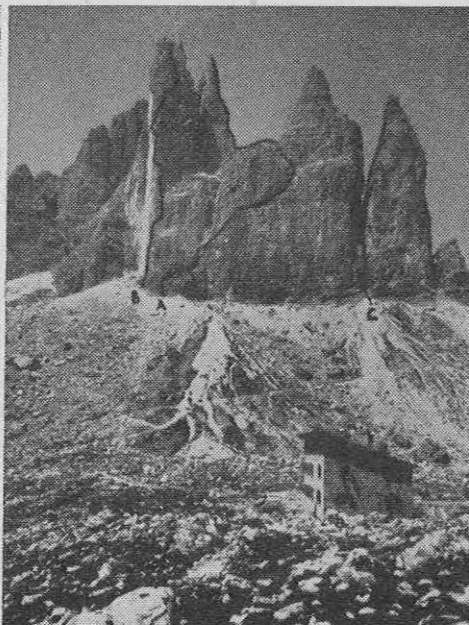
Končno Cortina! Izgubljeni sin v osebi dr. Robiča se je ves sključen in obupan pokazal na peronu. Mi smo se vkrcali v Ljubljani ob dveh ponoči na vlak in izstopili v Cortino ob desetih zvečer, dr. Robič se je pa prislinil dvema Francozoma v osebni avto, odbrzel ob desetih dopoldne z Jesenic in nas je sedaj že štiri ure prav nestrpno čakal na dolgočasni postaji. Najprej nas je potolažil z novico, da imamo prvi avto za Missurino šele naslednjega dne zjutraj in nas stane najcenejši penzion 400 lir. Tako smo dodobra potolaženi načeli še to noč našo partizanščino, pobrali ropotijo, ki bi je bilo dobro zložene za lep voz in vzeli pension »pod zvezdami« kar neprijavljeni v zakup. S sproščeno in hreščeco nočno glasbo je šest ljudi zasanjalo brez skrbi in zastonj na travniku za kolodvorom.

Zjutraj nas je nalive brezobzirno pognal na noge. Popihali smo jo v mesto in nagrmadili pred hladilnik ubogega Bussonija vso našo prtljago, da se je petdesetsedežni dolomitski avtobus za tem kupom kar za polovico zmanjšal. Ko smo korakali obloženi spredaj, zadaj in ob straneh z nahrbtniki, kovčki, culami in culicami, smo bili bolj podobni primorskim oslom kot poštenim hribovcem. Nas to ni motilo, še manj pa verjetno meščane, ki so podobnega navajeni vsaj tako, kot pri nas cekarja in pijancev.

V Cortini sem se komaj znašel. Tisti domači trg, sicer moderno urejen in čist s hotelčki in penzioni okrog njega, se je kar čez noč spremenil v pravi vele mestni hrup. Vse v njem je postalo na mah »grand« s cenami vred. Ko sem ga sedaj, po štirih letih zopet videl, se mi je zdel tuj, morda zato, ker je razen mesta izginjalo vse ostalo v gosto, deževno meglo. Olimpijada je Cortini pritislila pečat in napravila iz nje Grand Cortino z največjim zimskim stadionom, skakalnico in celim naseljem ogromnih hotelov in gostišč. Zdi se, kot bi postala Cortina arhitektonski laboratorij, preizkusno mesto najbolj drznih, zamotanih in obenem nemogočih gradbenih ustvaritev. Za novi hotel pred kolodvorom sem bil z ostalimi vred mnenja, da bi bilo vseeno, če bi stal

Smer Biendl — Innerkofler v Monte Paterno

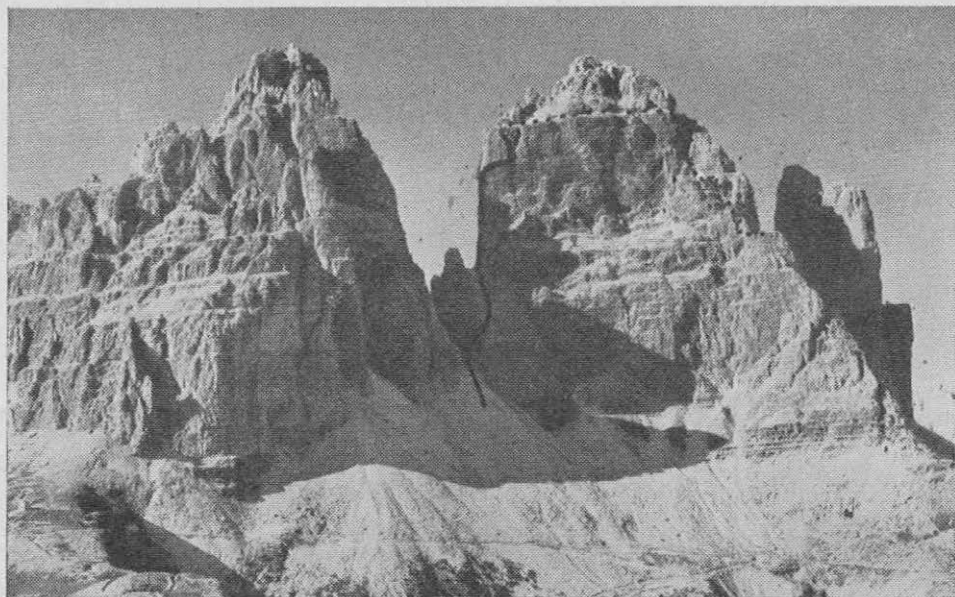

A = Smer Innerkofler v Mali Cini; B = Rumeni raz
Male Cine; C = Smer sestopa s Pikolissime

na strehi, temeljih ali katerem koli stranskem zidu. Nemogoč je bil namreč z vseh strani in sem ga končno za vsak primer pogledal še narobe, — med nogami — seveda z istim rezultatom. Če je tudi oprava in osebje v njem tako skrajno ekstremistično, sem rajši na travniku pred njim vsaj brez skrbi in strahu, da se zjutraj zbudim na stropu in mi po tekočem traku namečejo zajtrk v želodec.

Krepka ploha z bliskom in gromom je zalivala travnate vesine pod sivimi stenami. Naš Bussoni je vsemu nakljub brundal svoj debeli bas po serpentinah, ki se jih je do vrha nabralo za dvajset kilometrov. Lepe nade in načrti so tonili v rekah deževnice in sumljivobelih snežnih meglah tik pod vrhovi Treh Cin, ki so tu prvič pokazale svoja južna ostenja. Od Missurine se postavi cesta skoraj navpik, zato smo presedlali na majhen, močnejši avtobusek in jo po polževo rinili v breg do kočice Ombretto pod južno steno Zapadne Cine. V potokih se je vsipalo na nas, ko smo metali prtljago kar skozi okno v nedograjeno gostinsko sobo in obsedeli na zloženih deskah obupani, premraženi in mokri. Jeza je gledala iz vseh, in ko se je pod težo razparal Petrov nahrbtnik in polila na pol kuhana juha po betonskih tleh, je eksplodiralo in val slabe volje je preplaval bajto, dež in Cine po dolgem in počez, da je pol ure za tem pokazalo sonce še vse prestrašeno svoj blagodejni obraz. Pod žarki se je stopila tudi slaba volja in kot bi trenil je stalo v drobni, prijazni kotanji troje šotorov, naš domek za naslednjih osem dni.

Po kratkem bojnem posvetu smo sklenili, da izkoristimo popoldne za krožno pot okoli masiva Cin in si s tem ogledamo vse, kar je v teh stenah mogočega in tudi nemogočega. Tega je namreč več, ker se predvsem severna ostenja postavijo neusmiljeno navpik in se ta strmina v Zapadni Cini stopnjuje do skrajnosti. Kot nebogljeni nič smo se zazdeli samemu sebi pod temi ru-

Jugozahodni steber Velike Cine — Mazorana

menimi zidovi, pod Zapadno Cino smo obstali brez besed. Štiri sto metrov nad nami se je nad previsno streho odtrgal slap vode in v loku, kot biserni trak, pršil v grušč, daleč stran od stene. Tik izpod najtežjega mesta v steni, levo od slapa, je visela vrv, drobna in tanka kot nit, zapuščena od kdovekoga in kdaj. Morda je njen lastnik premeril višino do tal in končal v strašnem padcu pod steno med ostanki nahrbtnikov, zank in zarjavelih klinov — ostanki mladih življenj in moči, edino kar so pustili ponesrečeni ponavljalci te težke stene za seboj.

Pod vsako smerjo smo se ustavljali in iskali po italijanskem vodniku »Dolomiti Orientali« vstope in celotno smer. Za oči je bila od vseh smeri v severnih ostenjih najbolj nemogoča in nečloveška smer Eisenstecker-Rabanser v severni steni Picolissime. Začenja se na odstavku v prvi tretjini Preussove smeri, se odcepi na desno in nato zajadra v rumene previse in strehe, ki se vrstijo prav do izstopa na greben, ki je grozeč visel visoko nad našimi glavami. Mojstrsko delo s komaj dvema ponovitvama italijanskih »veveric«. Vse druge, od Dülferja do desnega stebra v Zapadni Cini so sicer vse navpične, posebno Cassinova, vendar za dolomitski kamen vsaj do neke mere normalne.

Po dveh urah ogledovanj smo stali zopet pri naših šotorih. Zabrneli so kuhalniki in pod strokovno Petrovo roko je nastajal umotvor — večerja —, da take še nisem imel v hribih pred seboj. Vsak dan je potrpežljivo prenašal križe svojega znanja brez odpora in godrnjanja. Res zlat fant, ki je včasih sicer nepričakovano počil kot tempirana mina in nas vse po vrsti bogve zakaj poslal med vrage, večerja in kosilo pa sta pomirila vse hude duhove, naše in njegove.

Večer pod Rumenim razom Male Cine. Edinstven, kot nekaj, kar doživljaš redkokdaj, morda samo enkrat in ostane v spominu za vse življenje. Mrko kot Sfinga je izginjal rumeni zid za meglice, zdelo se je, da visi nad glavami.

Jeseničani na vrhu
Velike Cine

Junak je bil, kdor je med prvimi načenjal neraziskani svet Dolomitov, utiral pot stoterim in tudi nam. Vedeli smo, kje so hodili prvi, lahko bi pokazal s prstom od metra do metra, od klina do klina, toda prvi, ki ni videl ničesar, samo rumeni zid, vrsto streh in en sam velik vprašaj: ali je steber sploh za ljudi? Čast, komur čast. In zabrundali smo v prvo hladno in mokro dolomitsko noč. K sreči sem bil edini brez gumijaste blazine in sem imel tako priložnost od polnoči naprej poslušati zadovoljno predenje petorice ob prekladanju in ravnanju svojih premrlih udov.

Kot po navadi nas je sonce pozdravilo še v šotorih. Ni se nam mudilo. Smer Innerkofler v severni steni Male Cine je kratka in tudi ne pretežka, za začetek pa kar prava. Nikdar več ne bom zaletav kot pred leti, ko sva z Nadjo za trening vzela kar Rumeni raz in potem že v prvih dolžinah potila krvavi pot. Počasi se daleč pride. Kaže, da je bil Janez istih misli, ker me je s police pod Punta Frido poslal prvega v strmino češ: »Ti si dolomita vajen, pa pokaži!« Če sem pokazal kaj novega, ne vem, na vsak način sem se vrtel okoli vstopnih metrov dobre pol ure in je končno celo potrpežljivi Janez pogledal na uro, če bomo še danes pod šotori. Prebil sem led in od tu je šlo do sedla Fride kot na promenadi. Prava plezarija se začne tu in je strmina za naše pojme o četrti stopnji skoraj neverjetna. Smer poteka v celoti po kaminih, največ v prostem plezanju. Skala je trdna in jo primerjam s Herletovo v severni steni Ojstrice tudi po težavah. Zgrešiti skoraj ne moreš, razen če trdoglavo rineš za klini, tistih, ki so zašli, kar se mi je zgodilo v predzadnji, najtežji dolžini. Po desetih metrih težke prečnice desno sem dosegel klin, ga vpel in izplezal nazaj v kamin. Po kaj me je neslo v tisto nemogočo varianto, še danes ne vem, čeprav me je takrat Peter obsodil za škodoželjneža, ko je moral za mojo vrvjo po zaponko.

Ob jezerih pod
severnimi stenami
Cin

Varoval sem, stisnjen v kot, obešen na star obročkast klin in uprt z nogami v robove kamina. Od druge naveze sem slišal samo glasove, klice, vriske ter tu in tam kakšno Petrovo eksplozijo, videl pa ničesar, čeprav sta plezala tik pod menoj. Šele sto metrov niže se je pokazal kamin in izginjal za razbitimi stolpi v grušč Forc d. Frida. Pravkar sta vstopila dva. Mirno in hitro sta napredovala za nami. Nič čudnega. Prvi je bil vodnik in mu je to že morda deseta ali stota ponovitev iste smeri. Janez je prilezel do mene in izginil v rumeni vijugasti poči v greben. Sledil sem mu ter se po dvajsetih metrih gvozdenja potegnil na ravno. Vrh! Brez vsakega prehoda, gruščča ali grebenske plezarije te postavi stena iz navpičnice na vodoravna tla.

Takšne, kot smo jih gledali takrat, želim Dolomite vsakomur, ki jih obišče, oprane in zlikane, tople in mirne, kot bi na svetu sploh ne poznali megle in viharjev, zahrbtnosti in tveganja. Kot da bi gore živele samo za nas in hotele le dobro. Pa kaj, ko ima dvoje obrazov in dvoje življenj — gora — in žal tudi mi! Zatorej jemljimo, kar dobimo!

Včasih hočemo samote, siti smo hrupa in vsega človeškega, največkrat pa le samega sebe. Drugič vpijemo, da smo popolni, vzvišeni, edina čista, poštena in pametna žival na zemeljski krogli, dokler se ne pogledamo v zrcalo. Kako majhni smo! Tudi alpinist se najde, ki brez sramu reče, da njega v gorah ni bilo strah, da mu še ni bilo tesno pri srcu. Celo v najtežjem in nemogočem uživa, v viharju se smeje in ko se pod nogami utrga plaz, pogleda na uro, da izračuna brzino, s katero ga gonijo snežne mase pod seboj. Čudno, da taki ne skačejo na vrveh v dvajsetmetrske padce za šalo in vstopajo v

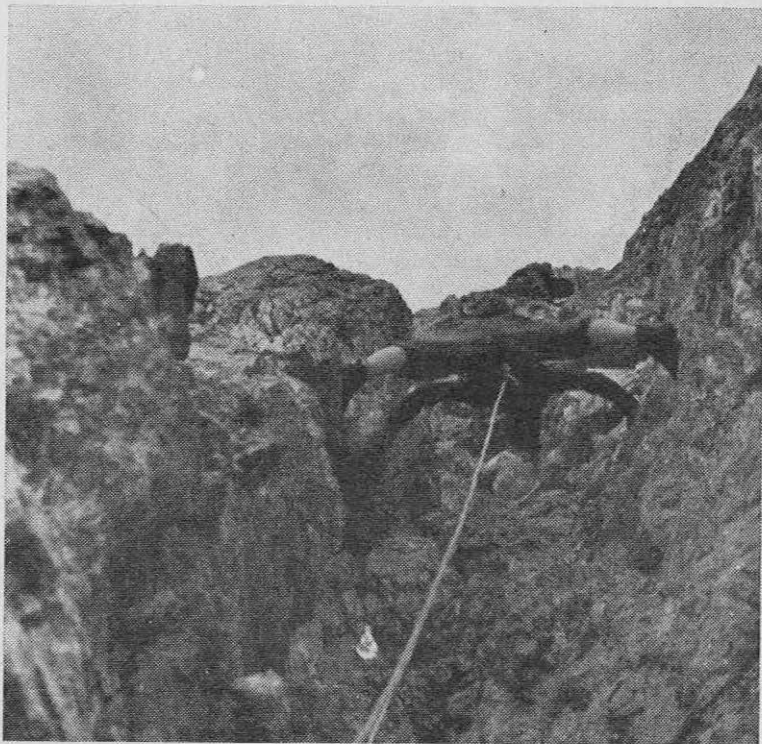
Pogled z Velike Cine proti G. Cadini in zasneženem vrhu Antelao

decembrskih viharjih v Čopov steber. Vse nas je strah — in vas tudi. Vsaj enkrat v življenju bodimo, kar smo in kar vedno ostanemo — ljudje.

Samo na tem toplem soncu, ki nas je kar nekam prilepilo na okleščene sive kvadre, smo se počutili kot doma. Pokramljali smo še z Nemci in nato s težkim srcem izginjali drug za drugim v kaminu jugovzhodne stene, kjer drži običajen pristop na vrh. S terase pod kamini smo prestopili v jugozahodno steno in v dobri uri dosegli prodnato grapo med Veliko in Malo Cino. Ta sestop prištevajo Italijani prizanesljivo k srednjetežkim, čeprav bi v istih težavah in strmini mirne duše sestopil nemško smer v Triglavski steni. Po nekaj turah smo se navadili tudi na to specialiteto tako, da sva bila z Janezom ob drugem sestopu z Velike Cine, po vzponu preko skrajno težkega južnega stebra, že dodobra udomačena.

Vzhodna stena Velike Cine

Naše potepanje okoli Cin je vse dni kljub protestom in načrtom urejevalo vreme. Megle so nas preganjale na vseh poteh in plezarijah. V severnih ostenjih se je bleščal led in se cedila zelena algasta voda, zato smo potegnili križ čez senčne strani. V Dolomitih to ne predstavlja večje izgube, ker so sončne strani prav tako strme in zanimive. Dibunova smer po severovzhodnem steburu nas je mikala že od prvega dne. Pred leti mi jo je odneslo slabo vreme, tokrat pa — množičnost. Že drugič smo tega dne razočarani obstali pod vstopom in ogledovali procesijo vseh narodnosti, ki je telovadila v prvih dolžinah stebra. Bilo jih je dvanajst, dve navezi sta pa še čakali na vstopno

dovoljenje pod spodnjo streho in odmikali glave padajočemu kamenju radodarnih prednikov.

Odločili smo se za vzhodno steno in načeli zmrznjen grušč proti škrbini. Levo in desno v stenah so mrko zijale kaverne, izsekane police in jekleni drogovi — ostanki »krvavih Dolomitov« pred skoro pol stoletja. Koliko življenj je ostalo pod stenami, razbitih, s sovraštvom v očeh, ki so gledale v tem svetu samo smrt in pogibel. S kletvijo na ustih so se poslavljali od življenja, ker niso vedeli zakaj in komu na čast ga darujejo. Še danes je človeku tesno pri srcu ob teh temnih votlinah in sledovih. Marsikdo je smrtno zadet izrekel zadnjo besedo slovensko in ostal na tujem brez ljubezni in spoštovanja od kogar koli, zapuščen in pozabljen med stotisoči.

Dve navezi sta plezali pred nami. Vstop v precej nerodni in izpostavljeni prečki v desno je bil kmalu za nami. Začela se je dirka po globokih kaminih, žlebovih in stebrih, za varovanje skoraj ni ostalo časa. Stena je kljub svoji visoki oceni precej lahka in so klini vse do izstopa mirno ostali v nahrbtnikih. Vsaka od navez je hotela prva v kamine, da bi se izognila kamenju, ki je kljub pazljivosti žvižgalo v prod pod steno. Nemški navezi sta ostali kmalu na repu, saj sta Peter in Tone gonila kot za stavo. Na pogled je stena mnogo težja, sploh pa, če bi ji dajali oceno po strmini in gladkih ploščah v vstopnem delu. Drobne razčlembe, ki jih pa opaziš šele v steni, omogočajo varno in hitro plezanje brez večjih težav in je zato strmina komaj opazna. V dveh urah smo stali na vrhu, vsak po svoji izstopni varianti. V dveh navezah smo prečili pod vrhnjim stebrom v levo do krušljive in mokre zajede, kjer smo prehiteli dva

mlada fanta, nenavezana in celo brez plezalnih čevljev. Hotela sta priti na vrh, pa sta pod zgornjim delom zgrešila normalno smer vzpona. V mokri in precej težki zajedi smo takoj spoznali, da onadva cela in zdrava ne prideta čez. Spustili smo jima vrv in ju potegnili na varno, kjer smo bili za svoj trud in uslužnost obdarjeni z dišečo laško čokolado.

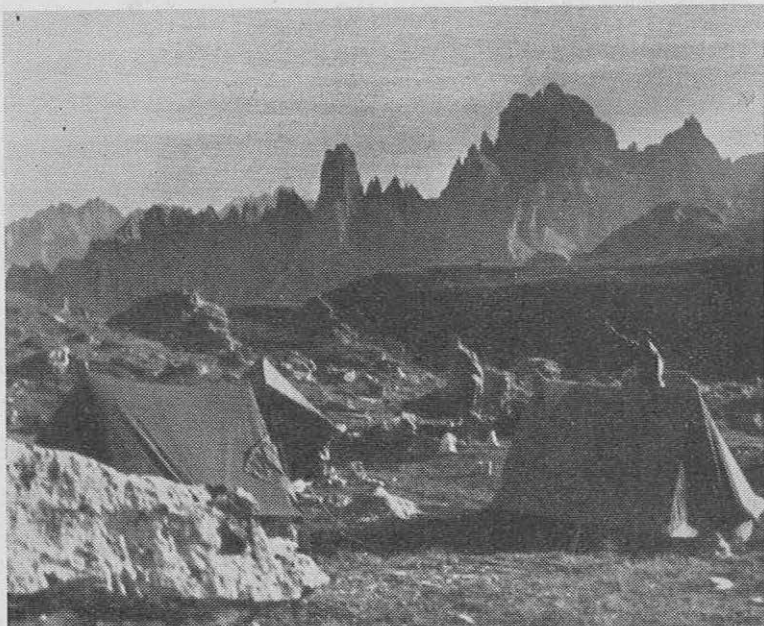
Nasploh jemljejo tamkajšnji turisti vzpone kar preveč po domače. Nepripravljene, nekateri so celo prvič v gorah, izbirajo vzpone, ki jim zdaleč niso kos ali pa se zakadijo kar v najbližjo smer, ne glede na težave. Takih primerov smo videli precej in se končno tudi nehali čuditi vsakodnevnim nesrečam, preklinjanju vodnikov, ki take nesrečnike spravljajo na varna tla ter njih zadnji ukrep: izbijanje klinov iz vseh najbolj obleganih in obenem najtežjih smeri v skupini Cin.

Vrh, ki je bil pokrit s turisti vseh govoric, nas je nagradil z razgledom, kakršnega redkokdaj doživiš. Po dolgotrajnih meglah in dežju oprano ozračje je vodilo pogled prav do naših Julijcev, avstrijskih ledenikov in vseh višjih dolomitskih gorskih skupin. Ko da bi se poznali že dolgo, smo kramljali, govorili z rokami in izražali svoje misli drug drugemu, cigarete vseh znamk in kvalitet so romale iz roke v roke. Vsak je ponudil drugemu, komur koli, nekaj svojega. Tu pozabiš na vse predsodke, nacionalne in verske razločke, bogastvo in revščino, vsak je bližnjemu brat, pa čeprav ju je gorska pot prvikrat združila.

Zapadni steber M. Paterno

Naslednjega dne so odšle dve naveze v Preussovo poč v vzhodni steni Piccolissime. Ker sem smer že poznal iz prejšnjih let, ko sva z Nadjo plezarila po teh stenah, sva z Robičem odšla v sosednjo skupino Paterno, ki jo loči od Treh Cin samo nekaj sto metrov melišča. Po položni stezi sva se spustila do kočee Locatelli, ene najlepših koč v Dolomitih, spravila pod streho nekaj italijanske črnine in odbrzela za vodnikom Innerkoflerjem, ki je s klientoma name-raval v isto smer kot midva. V smeri sami nama ni bil potreben, tembolj pa ob pristopu do stene, ki je precej zapleten in preskakuje ob policah in škrbinah vstopnega grebena, da se lahko kaj kmalu znajdeš tam, kjer si pred urami začel. Kljub vsej naglici sva jih dohitela šele pod steno, potem ko sva s pravo indijansko ostrovidnostjo zasledovala njih stopinje v grušču in travah severnega grebena. Vodnik je imel na vrvi mlado in mikavno Avstrijko in na koncu njenega brata, ki se mu je poznalo, da je prvič v svojem življenju na vrvi. V grebenski rezi pod vstopom na steber sva se navezala tudi midva, počakala, da sta oba prednika pritelovadila preko prve dolžine in vstopila. Smer z ocenami od IV—V je ena od stoterih klasičnih v Dolomitih, ki so plezane vsak dan tudi v več navezah. Najprej dve vrvni dolžini po ploščah proti desni in v pravem dolomitskem kaminu, gladkem in ozkem, na steber. Od tu nekaj dolžin v lažjem svetu v tipični grebenski plezariji s precejšnjo izpostavljenostjo do najtežjega mesta, ladje, ki se bohoti prav takšna kot v Triglavski steni, tik pod vrhom. Robič je varoval pod rumeno streho na dveh dobro zabitih klinih, sam sem pa zavil za vodnikom. Previs v stebru je bil videti od spodaj precej hujši. Izplezal sem previdno pod steber, vpel klin in prestopil v previs, ki je kljub silni izpostavljenosti dobro razčlenjen. Z nekaj krepkimi potegi sem stal nad njim in težavami, ker se tu stena položi in je do vrha le še nekaj lažjih dolžin.

Naše šotorišče, v ozadju T. Cadini

Razgleda to pot ni bilo. Svet okrog nas je zakrivala gosta deževna megla, nekje daleč za skupino Civete je divjala nevihta. Kako je kaj onim pri srcu, ki visijo zagvozdani v počeh Piccolissime! Tam je namreč z vzponom opravljene šele polovico dela. Sestop s tega vrha je eden najtežjih in v slabem vremenu najbolj tveganih početij v Dolomitih, ker poteka po ozkem, krušljivem žlebu med Piccolissimo in Punta Frido. Še danes imam od tam neljube spomine.

Innerkofler nam je vedel povedati marsikaj zanimivega o plezalcih, vodnikih in tudi borbah v dolomitskem pogorju. Prav na tem vrhu je padel njegov stari oče, cesarjev vojščak, Michele Innerkofler, eden najvidnejših pionirjev — plezalcev v Italiji. Napravil je preko dve sto prvenstvenih vzponov na vrhove. Veliko delo nadaljujejo sedaj njegovi vnuki, ki seveda segajo po težjem, včasih skoraj nemogočem. Skromno in mimogrede je omenil, da je pred nekaj dnevi opravil svoj petindvajseti vzpon v severni steni Velike Cine in zmogel celo Zapadno Cino. Tem uspehom se nisem čudil, saj pleza že dvajset let od maja do septembra in sta mu kamen in soplezalec edini vir dohodkov. Je pa eden redkih vodnikov, ki plezajo tudi zase in napravi letno vsaj deset vzponov s sebi enakimi, kot pravi, za svoj užitek.

Po vzhodni steni smo se spustili na prodišča. Hodili smo mimo neštetihih kavern, bunkerjev in končno zavili na pravo, v živo skalo vsekano in zavarovano vojaško cesto, ki poteka najprej v jugovzhodni steni Paterna, nato pa steče v zavitih tunelih in viaduktih preko škrbine v zahodno stenò Croda Passaporto in se izgublja v prodiščih nad sedlom Forc Lavaredo. Čudila sva se ogromnemu delu, ki ga lahko opravi samo stroj, kot je vojska, delovna sila, ki je zastoj in za tiste čase skoraj brez vsake vrednosti, številke, ki so bile tu zato, da se izkoristijo do zadnjega. Ob vseh teh zgradbah in labirintih v stenah se nisem več čudil pravljicam, da so včasih majhne skupine, čeprav obkoljene in pod ognjem, vzdržale mesece.

A = Preusova peč v Pikolissuri; B = Smer Innerkofler v Mali Cini od sedla Fride; C = Vzhodna stena Vel. Cine; D = Smer Comici-Dimai v sev. steni Vellike Cine

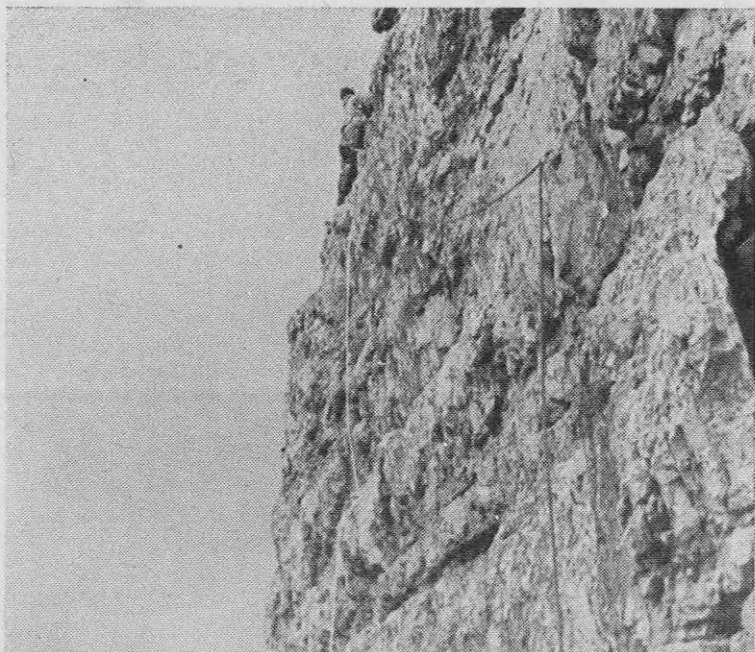
Že dolgo sva lenarila pred šotori, ko so se pokazali naši fantje na vrhu Piccolissime. Bližajoče se slabo vreme je skrbelo tudi nje, zato so zavili brez počitka preko grebena nad grapo v sestop. Klici in udarci padajočega kamenja so odmevali z grape in pričali o njihovem težkem delu. Že v trdem mraku so se izluščile štiri drobne pike na melišču pod steno in izginile za nametanimi skalami nad kočo Lavaredo.

Besed ni zmanjkalo tistega večera. Vsak je hotel ponoviti že stokrat povedano, pa vendar zanimivo in večno mlado povest — svoja doživetja. Leno in potihoma je šumel dež po šotorskih strehah. Poslušali smo ga brez jeze, skoraj zadovoljni, saj je bil za nami lep, doživetij poln dan.

Torre Toblino (Toblingerknoten)

Hitro so minevali dnevi, prehitro za vse lepote in zanimivosti, ki obkrožajo to skupino. Hoteli smo pogledati še proti severu v labirint stolpov, stoterih »torrov«, ki jih komaj domačin loči med seboj in pozna njih imena. Eden najbolj znanih, povrh še alpinistično zanimiv vrh je Torre Toblino, zgodovinski spomenik prve svetovne vojne. Ves je preluknjan in obzidan, na vrhu sploščen in je imel za časa vojne celo svojo žičnico, ki je kljub dolgotrajni kanonadi oskrbovala peščico braniteljev.

Zanimala nas je »varianta« smeri Casara—Menneghello—Baldi v južni steni. Spustili smo se do kočice Locatelli in stali v četrt ure pod vstopom. Stolp je preklan v dva vrhova, ki sta bila nekda med seboj povezana z visečim mostom. Ostanki brun, barak in jeklenih žic pričajo še danes nemo povest velike zgradbe, ki je spremenila stolp kot tudi stotero enakih v naravne skoraj

nepremagljive trdnjave. Peter je vstopil v prvo dolžino z gruščnate terase in je imel že po prvih metrih težko delo. Klin za klinom je romal v rumeno, krušljivo in nerazčlenjeno ploščo. Nestrpni smo ždeli na polici in opazovali njegov zabiti cikcak, dokler ni izplezal za steber. Drug za drugim so izginjali za robom, z Janezom sva pa ostala na repu in obdelovala zabite kline. Po prestopu v jugozapadno steno postane smer nekoliko lažja. Najprej še naravnost navzgor in po kočljivi, kot pravi Janez, specialni prečnici preko plošč v globoko škrbino južnega vrha. Še nekaj dolžin po razbitem grebenu in stali smo na umetno izravnani vrhni ploščadi. Povsod tramovje in jekleni drogovi, strelske line in gnezda, prav na robu pa ostanki mostu na severni vrh, ki ga je ločilo od našega globoka, neprehodna škrbina, ki preseka vrhova skoraj do dna. Opazovali smo divji ples jesenskih meglic, ki so se od časa do časa odločile tudi za kakšno krepko ploho. Prepozni smo letos. Sploh je pa danes vreme v Dolomitih po mnenju domačih vodnikov skočilo iz tira. Celo Mazonara, znameniti vodnik, ki sedaj oskrbuje zavetišče Caldart, obuja ves zaskrbljen spomine na tiste dni, ko je bila plezalna in turistična sezona na višku prav v mesecih avgustu in septembru in je stalo v tem času pod ostenji Cin tudi po sto avtomobilov in čakalo na vrnitev svojih lastnikov, ki so viseli po stenah nad njimi. Sedaj je pa spomladi dež, poleti nevihte, v jesenskih mesecih pa vreme postreže kar z vsem skupaj in za nameček doda še nekaj snega in ledu.

Med našim postopanjem okoli Cin se je znašlo nekega dne pod smerjo Comici-Dimai pisana družčina veveric (naziv za vodnike s Cortine) in izbijalo s huronskim vpitjem, prepevanjem in smehom z navpičnih metrov severne stene klin za klinom. Debeli svežnji železja, od prvih, že zarjavelih obročkarjev, pa vse do lahkih specialnih klinov so žvižgaje udarjali pod steno. Takoj smo vedeli, kaj počenjajo italijanski mojstri. Očistiti hočejo smer vseh klinov, da bi s tem zavrli promet v njej in zmanjšali število nesreč. Dogodek smo jemali

vsak po svoje in ker nismo bili poklicani, da sodimo, smo jo, kar se je dalo, hitro popihali iz nevarne vpadnice severne stene. Samo en dan je še ostal, začuda lep in jasen. Z Janezom sva vstopila v jugozah. steber Velike Cine in stala po treh urah mestoma skrajno težke plezarije po smeri Mazorana na gredinah pod vrhom. Medtem je prva naveza vodnikov že triumfirala v skalah nad izstopom in se nastavljala v nesmrtnih pozah cortinskemu fotografu Ghedini. Zupan, Ferjan, Janez in Robič so se medtem podili po policah in grapah južnega pobočja Zapadne Cine. Privoščili so si lahko delo, skoraj počitek, in to povsem zaslužen. Prejšnji dan sta namreč Peter Ferjan in Tone Zupan ponovila Spigolo Giallo (Rumeni raz) v Mali Cini. V skrajno težko smer sta vstopila šele okrog poldne in izstopila v mraku, ko smo že vsi pričakovali, da ju bo noč prisilila nekje na grebenu k bivaku. Vsa srečna in vesela sta še pozno v noč obujala spomine na strehe, previse in sestop, ki sta ga opravila mojstrsko že skoraj v popolni temi.

Naslednji dan smo celo dopoldne klečali na ogromnih nahrbtnikih, zlagali in nakladali. Osem dni smo se hranili iz teh nahrbtnikov, pa so bili kljub temu videti kar preveč obsežni za naša shujšana ramena. Pri Mazorani smo še spremenili preostalo hrano v sladko črnino in tako pokrepečani zdrveli proti Missurini. Še ena noč pod milim nebom za postajo v Cortini tik pod sivimi zidovi Dolomitskih velikanov. Jutro je prineslo slovo, težko in veselo obenem.

Zopet je v naših dnevnikih popisanih osem strani, osem med stoterimi, preživetih v gorah. Kako malo je potrebnega, da je človek srečen, včasih še manj, da je nesrečen za vse življenje.